

Ivan Langerholz:

Šola lepega vedenja.

9. Beseda kadilcem.

Tudi o tem moramo govoriti v naši šoli. Ne gre drugače.

Tobak je sicer za ljudi, kakor ste vi, še prepovedan sad. A čudno, da ima ravno prepovedana reč tako nenavadno privlačnost: vsakdo bi prepovedano reč rad pokusil. In vsako fantè skoro misli, da je šele takrat popoln človek, kadar sme stopiti pred človeško družbo s cigaro ali vsaj s cigareto v ustih. Ko bi se revše zavedalo, kako je smešno takrat!

Vsi ste že slišali, da je tobak strup. In ker je strup, je škodljiv človeškemu zdravju. Prav zaradi te njegove škodljivosti svaré zdravniki in sploh vsi pametni ljudje mladino pred tobakom. Mi vsi — tudi vaš prijatelj »Angelček« — bi vas radi videli zdrave, krepke, močne in junaške po duhu in po telesu.

Nevaren je pa tobak pri otrocih tudi za naše domove. Kje pa takile otročaji navadno kadé? Skrivaj, po kotih, po skednjih, po šupah. In če pride nevarnost, da jih kdo vidi — kaj storé? Cigareto proč! Kamor je ... V slamo. V seno. V steljo. Potem pa beremo po časopisih: Zažgali so otroci.

Tudi ne malokrat je tobak prvi vzrok, da se otroci skregate s sedmo božjo zapovedjo. Izmika denar, kjer ga dobi, kdor že mlad kadi. Zasluži nikjer nič, imeti pa misli, da mora. Na prošnjo mu za tobak nihče ne bo dal. Torej goljufa ali krade. Revež je pa, kdor je nevaren tuji lastnini. Pri ljudeh nima veljave.

Ali ste bili že v hiši, kjer je bilo zbranih celo

krdelo tobakarjev? Kako ti ljudje vso hišo podelajol! Povejte mi, ali je to lepo?

In še druge škode so od tobaka.

Poglej onegale tam! Ime mu je Janez, piše se pa Čuden. Par dni sem je že jezen in nataknen, da ga komaj smeš ogovoriti. In zakaj? Tobaka nima. Odtod ta nepotrpežljivost? Ves svet mora čutiti, da mu nekaj manjka. Tobakar kar noče poznati zatajevanja.

Pa še druge pogledjmo! Kakšen je Miha Turek! Zadnjič je šel obiskat svojega na smrt bolnega prijatelja. Prvo, ko je vstopil v sobo, je bilo to, da si je zažgal cigareto. Nič se ni oziral na prijateljevo bolezen! Da je bilo le njemu ustreženo! In ko se je vozil pred par meseci po železnici, je prišel v voz za nekadilce. Meni nič, tebi nič si je prižgal cigareto in pričel pušiti. Gospodična Anica Šutejeva ga je mirno in krotko opozorila, da je ta voz za take, ki ne kade. Če bi rad kadil, naj si poišče drug prostor, kjer je dovoljeno kaditi. — Da bi ga bili videli, kako je govedo vzrastle! Še železniškemu sprevodniku se je nekaj upiral. Za ta svoj nedovoljeni pogum je moral potem plačati okrog 100 Din kazni. Ali je bil potem hud! Pa ni nič pomagalo. Sam noče vedeti, kaj se spodobi in kaj je prav, druge bi pa rad imel v strahu.

Ali naj omenimo še tiste grdobe — po kmetih se še dobe — ki hodijo okrog in so videti, kakor bi imeli po eni strani zatekla lica. Pa jih nimajo. Tobak žvečijo. Fuj, grdobe! Menda ni treba posebnega opomina, da tako grda navada nobenemu dostojnemu človeku ne pristoja.

»Tobakova kuža« se širi vedno bolj. Današnje dni se dobe že nežne deklice in mlade gospodične,

ki očitno kade cigarete kakor Turek. Ali je to primerno za bodoče — gospodinje in matere? Doslej je bilo slišati le o kaki ciganki, da je kadila. Ali gre naša omika navzdol?

V šoli za lepo vedenje vam hočemo le dobro. Zdravo telo, najboljše blago! Zdrave bi vas radi videli, rdeče ko piruhe o Veliki noči, ne pa suhih, bledoličnih slabetov. Zato prav iskreno želimo, da teh-le vrstic ne odložite prej iz rok, dokler trdno ne sklenete: »Tobaka ne maramo, če nam ga tudi kdo zastonj vsiljuje!«

Vidite, tako je prav!

Pa bodi brez skrbi: zastonj ti ga dolgo nihče ne bo vsiljeval. Plačeval pa boš sam, da si gotoveje navlečeš prezgodnjo oslabeledost ali celo smrt, ogromen prostovoljni davek — v trafikah.

~~~~~

Gojmir Gorjanko:

Zaklad.

Gorjančev Francek je mnogo sanjaril o bogastvu. Toliko lepih in dobrih reči bi si nakupil, ko bi le imel denar! Konjičke, piščalke, žoge, vozičke, slaščice, bonbončke, balončke in še marsikaj drugega bi si nabavil. Sezidal bi si hišico in hlevček za konjičke, pa kočijo bi kupil, in frčalo bi po ravni cesti, in usta bi bila polna bonbončkov — ko bi le bil bogat in imel pest cekinčkov v žepu.

Ali kaj, ko jih pa nima! Kar zjokal bi se ob tej nezgodi. Obupal pa vseno ni.

Nekega večera, ko je delila njegova mamica delavcem plačilo, mu je naenkrat šinila rešilna misel v